

O‘ZBEKISTON TURIZM SOHASINING TAHLILI

Boltaeva Dilafza Jumakulovna

Toshkent Davlat Iqtisodiyot Universiteti

E-mail: dbj2910@gmail.com;

Annotatsiya: ushbu tezisda turizmning ahamiyati, O‘zbekistonda, ichki va tashqi turizm turizmning ahvoli, ularga ajratilgan investitsiyalar hajmi haqida fikr yuritilgan.

Kalit so‘zlar: turizm, ichki turizm, tashqi turizm, investitsiya, xalqaro sayyohlar, resident.

Abstract: This thesis focuses on the importance of tourism, the state of domestic and foreign tourism in Uzbekistan, the volume of investment in them.

Keywords: tourism, domestic tourism, foreign tourism, investment, international tourists, resident.

Turizm industriyasi jahon xo‘jaligining yetakchi tarmoqlaridan biri bo‘lib, dunyo yalpi ichki mahsulotining taxminan 5%ini tashkil etadi, rivojlangan mamlakatlarda deyarli 10% aholi turizm sohasida band. Keyingi yillarda O‘zbekistonda ham turizm industriyasini rivojlantirish, tarmoqning raqobatbardoshligini oshirish, jahon bozorida milliy turistik mahsulotni faol tanitish bo‘yicha chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda.

2016 yildan O‘zbekiston turizm sohasini tubdan isloh qilish jarayoni boshlandi [1]. Tahlillar sohaga tegishli asosiy ko‘rsatkichlarning ijobiy dinamikasini ko‘rsatadi. 2016-yilda mamlakatga 2 million ziyod chet ellik sayyohlar tashrif buyurgan bo‘lsa, 2019-yilda ularning soni 3,3 barobarga ko‘payib, 6,7 milliondan oshdi. 2018-yilda chet ellik sayyohlar soni 2017-yilga nisbatan 98%ga, sayyohlik faoliyati bilan shug‘ullanuvchi korxonalar va tashkilotlar soni esa 131%ga ko‘paydi.

Shu bilan bir qatorda ichki turizm ko‘rsatkichlarida ham ijobiy natijalar qayd etildi. 2016 yil bilan solishtirganda 2019 yilda mahalliy sayyohlarning soni deyarli 2

barobarga ko‘payib, 14,7 millionga yetdi. Tadbirkorlar tomonidan 2019-yilda turizm sohasiga 191,7 milliard so‘m investitsiyalar kiritilishi evaziga 1142 ta yangi ish o‘rni yaratildi. Hozirgi kunda 23 ming xonaga ega jami 1 ming 46 ta sayyohlar va mehmonlarni qabul qiladigan joylar faoliyat ko‘rsatmoqda. Shuning 107 tasi joriy yil birinchi yarmida barpo etildi[2]. Bu ko‘rsatkichlarni 2013-yil bilan solishtiradigan bo‘sak, sohada ancha ijobiy rivojlanish bo‘lganini kuzatishimiz mumkin.

1-rasm. O‘zbekiston rezidentlari va chet el fuqarolarining O‘zbekistonga sayohatlari va ularga qilingan xarajatlar [3]

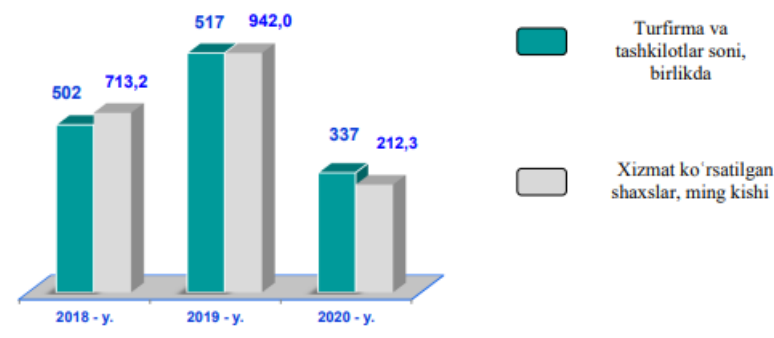
2013-yilda O‘zbekistonga kelgan boshqa mamlakat rezidentlari deyarli 2 mln. kishini qayd etgan bo‘lsa, 2019-yilga kelib bu ko‘rsatkich 6,7 mln. kishidan oshdi va unga sarflangan xarajatlar miqdori 1,6 mln. dollardan yuqori edi, ya‘ni eksport hajmining qariyb 10% ini tashkil qildi. Mamlakat tashqarisidagi yurtdoshlarimizning O‘zbekistonga sayohatlari 2013-yilda 3 mln. kishi atrofida bo‘lgan, bu 2019-yilga nisbatan deyarli 3 barobar kam. Xarajatlar esa chet el mamlakatlarinikiga nisbatan 58% ga ko‘paydi va bu eksport hajmining 10,4%ini oz ichiga oldi.

1-jadval.

2020- yilda turistik maqsadlarda O‘zbekiston Respublikasiga tashrif buyurgan chet el fuqarolari soni, ming kishi

	Jami	shu jumladan:	
		MDH davlatlaridan	Boshqa xorijiy davlatlardan
Jami	1504,1	1420,3	83,8
Shu jumladan:			
xizmat yuzasidan	17,4	7,2	10,2
o'qish	4,7	3,4	1,3
bo'sh vaqt va dam olish	129,3	87,9	41,4
qarindoshlarni yo'qlash	1321,4	1304,9	16,5
davolanish	15,0	15,0	0,0
tijorat	16,3	1,9	14,4

MDH davlatlaridan O‘zbekiston Respublikasiga kelgan chet el fuqarolari 1420,3 ming kishidan iborat bo‘lib [4], bu jami tashrif buyurganlarning 94,4 % ini tashkil etdi, uzoq xorijiy davlatlardan esa 83,8 ming kishi (yoki 5,6 %) tashrif buyurgan. O‘zbekiston Respublikasiga kelgan chet el fuqarolarining asosiy safar maqsadlari bu – qarindoshlarni yo‘qlash bo‘lib, 87,8 % ni tashkil etdi. O‘z navbatida, bo‘sh vaqt va dam olish maqsadida – 8,6 %, xizmat yuzasidan – 1,2 %, tijorat uchun – 1,1 %, davolanish maqsadida – 1,0 %, o‘qish uchun – 0,3 % chet el fuqarolari tashrif buyurgan.

2-rasm. 2018-2020- yillarda turistik firma va tashkilotlar faoliyati

2020- yilda 337 ta turistik firma va tashkilotlar faoliyat yuritgan bo‘lib, 212,3 ming tashrif buyuruvchilarga xizmat ko‘rsatgan. Qabul qilingan fuqarolar 186,2 ming kishini tashkil etgan bo‘lib, ularning 11,7 % i chet el fuqarolaridan iborat. Yuborilgan fuqarolar 18,6 ming kishini tashkil etgan bo‘lib, ularning 34,5 % i chet elga safar qilgan bo‘lsa, qolgan 65,5 % i O‘zbekiston Respublikasi bo‘ylab sayohat qilgan. Turfirma va turistik tashkilotlar tomonidan 78,2 ming dona tur sotilgan. Ulardan 18,1 mingtasi kichik korxonalar va mikrofirmalar tomonidan sotilgan. Sotilgan turlarning asosiy qismi – 75,3 % i Toshkent shahriga to‘g‘ri keldi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. [Развитие туризма в Узбекистане: обзор туротрасли за 2016-2020 гг. — Review.uz](#)
2. [O‘zbekiston Respublikasida ichki va ziyorat turizmini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida | O‘zbekiston Respublikasi Transport Vazirligi \(mintrans.uz\)](#)
3. <http://wdi.worldbank.org/table/6.14>
4. <https://stat.uz/uz/matbuot-markazi/qo-mita-yangiliklar/10164-2020-yilda-o-zbekiston-respublikasida-turizm>

